

۱۳۸۵/۱۱/۱۵

۶۵، ۱۱، ۶

برنام آن که جان را قدرت آموخت

ویرایش جدید

چهار گزینه‌ای برگزیده

۱۳۰ پرسش

کنکور تیزهوشان

فهم متوسطه

زیر نظر و با مقدمه: دکتر شاکری (شاگردی)

تیزهوشان

تیزهوشان

۵۱۵۱/۱
۵۱۵۱/۲

سرشناسه: ابراهیمی، بهناز ۱۳۶۰-
عنوان و نام پدیدآور: ۱۳۰۰ پرسش برگزیده کنکور تیزهوشان نهم متوسطه
ابراهیم مهرپاک، علی رشیدی یکتا، سیدحسن التاج،
مریم فلاح، مجید حاجی اکبری و عبدالله قنبری
کریم نژاد اصفهانی، حمیدرضا
زیر نظر و با مقدمه: دکتر مهدی شاگردی (شاکری)
مشخصات نشر: تهران: تیزهوشان، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری: ۴۴۸ ص.؛ مصور؛ ۲۲ × ۲۹ س.م.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۳۸۹-۵۹-۰۰
وضعیت فهرست نویسی: فیا مختصر
شناسه افزوده: کریم نژاد اصفهانی، حمیدرضا، ۱۳۴۷-
شماره کتابشناسی ملی: ۴۳۹۱۷۷۸

دفتر مرکزی: تهران ۶۱-۲۲۸۷۲۱۶۰-۲۲۲۲۲۲۴۴-۲۱

دکتر بخش و توزیع کتاب تهران: مدیر: باب / باب / زرگر جنوبی / روبه روی پاساژ مهستان / بن بست سرود / پلاک ۸ / واحد ۱

۶۶۹۷۲۸۵۴-۶۰۱۶۰۱۲۵

صندوق پستی تهران: ۵۳۱ فکس: ۶۶۹۷۲۸۵۴

www.Tizhoushan.ir

نام کتاب: ۱۳۰۰ پرسش برگزیده کنکور تیزهوشان نهم متوسطه (جدید)
پدیدآورندگان: ابراهیم مهرپاک، مهندس علی رشیدی یکتا، سیدحسن التاج،
حمیدرضا کریم نژاد اصفهانی، مجید حاجی اکبری، مریم فلاح و استاد عبدالله قنبری
زیر نظر: دکتر مهدی شاگردی (شاکری)

ناشر: تیزهوشان

ویراستاران: بهناز ابراهیمی، مهندس مونا فتحی زاده، فرزانه یزدانی
رزیتا سپاسیان حقیقی، مهندس زهره خلیقی، مهندس علی پارچه فروش، شیوا کوهی
واژه نگاری و صفحه آرای: مریم ابریشمی، ملیحه ادگی

شمارگان: ۵۰۰۰

لیتوگرافی / چاپ / صحافی: سرمدی / عطف

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۵ / دورنگ

قیمت: ۲۸۰۰۰ تومان

کلیه حقوق این اثر متعلق به ناشر بوده و هرگونه نسخه برداری و تکثیر از کل یا جزء آن براساس قانون نشر مصوبه‌ی مجلس شورای اسلامی پیگرد قانونی دارد.

اگر به شما بگویند، «فرزند شما تیزهوش است» چقدر خوشحال می‌شوید؟ البته شاید خلاف آن، یعنی شنیدن این که شما دارای فرزندی با توان هوشی پائین هستید، سبب نگرانی خاطر شما شود!

بسیار اتفاق می‌افتد که علائق و عواطف مادرانه یا پدرانه‌ی ما، بر واقعیت‌های وجودی فرزندان غالب می‌شود و بدون اطلاع از معیارهای لازم، آنان را افرادی خارق‌العاده به حساب می‌آوریم. و برعکس؛ در مواردی عدم انطباق اعمال و رفتار فرزندانمان با بعضی از انتظارات ذهنی ما که معمولاً جنبه‌ی مقایسه‌ای هم دارد، باعث مشکلاتی برای بچه‌ها می‌شود. بدون شک، داشتن اطلاعاتی هرچندکلی درباره‌ی مقوله‌ی هوش و تیزهوشان می‌تواند، بسیاری از سؤال‌ها و نگرانی‌هایمان درباره‌ی فرزندانمان را برطرف کند.

هوش، تیزهوش و فرضیه‌ی هوش چندگانه:

هوش، از واژه‌ها و مفاهیمی است که ارائه‌ی تعریف واحدی برای آن سال‌ها مورد بحث روانشناسان بوده و با توجه به پیچیدگی‌ای ابعاد وجودی انسان، از جنبه‌های مختلفی تعریف شده است.

اگرچه ارائه‌ی تعریف واحدی از هوش، سال‌ها به طول انجامید، اما در بیانی ساده و اجمالی می‌توان این‌چنین بیان داشت که «هوش مجموعه‌ای از توانمندی‌های وجودی هر انسان است که به‌صورت سازگاری با محیط نمایان می‌شود».

ما با هوش به حل مسائل و ارائه‌ی راه‌کارهایی در زندگی و گاهی بروز نوآوری و خلق آثار هنری می‌پردازیم. در سخنوری و ایجاد ارتباطات اجتماعی و همین‌طور برای پاسخ به چهرایی که در ذهن‌مان تدبیل دقت بصری به محیط اطراف رخ می‌دهد، نیز از هوش خود استفاده می‌کنیم.

با این تعریف و تفصیل، اصطلاح **تیزهوش** و تعبیه به فردی ملایم می‌شود که در توانایی‌های یاد شده، برجستگی بیشتری داشته باشند.

تحقیقاتی که در طی سالیان اخیر درباره‌ی هوش واژه‌ی هوش به‌عنوان سبب پدید آمدن نظریات مختلفی شده است: از جمله این که زمانی تصور می‌شد، هوش هر فرد کاملاً ارثی است و تأثیرات محیطی در آن نقشی ندارند، اما با گذشت زمان محققان به این نتیجه رسیده‌اند که در میزان بروز توان هوشی هر فرد، علاوه بر ارث، محیط هم بسیار مؤثر است. هرچند میزان نقش هر کدام قابل تأمل است، اما واقعیت این است که نقش محیط (اعم از خانواده/ مدرسه/ محیط اجتماعی)، علاوه بر آن که می‌تواند نقش مؤثری در بروز استعدادها داشته باشد به همان اندازه نیز می‌تواند به‌صورت مهارت‌های بالقوه اثرگذار باشد.

بدین سبب، لازم است در اظهار نظر توان ذهنی فرزندانمان مراقب باشیم، معیار سنجش آن‌ها را محدود به یک بُعد از هوش مثل هوش ریاضی و منطقی نکنیم. چرا که با فرضیه‌های قابل تأمل امروز و موضوع هوش چندگانه (ریاضی منطقی/ فیزیکی/ هنری/ جسمی حرکتی/ درون فردی/ اجتماعی و هوش کلامی) چنین برخوردی منطقی نخواهد بود.

تست‌های هوش (IQ)

بسیاری از اولیا علاقه‌مندند بدانند فرزندشان از نظر هوشی در چه وضعیتی قرار دارد. هرچند بیش از یک‌قرن از ابداع آزمون‌های هوش می‌گذرد، اما اولین آزمون هوش در سال ۱۹۰۵ میلادی در فرانسه منتشر و به‌نام **بینه** - سیمون به‌طور رسمی به ثبت رسید. آزمون‌های هوش به مرور زمان تکامل یافته و تغییرات عمده‌ای به‌خصوص در جهت رفع ضعف‌های مربوط به خلاقیت در آن‌ها ایجاد شده است.

امروزه آزمون‌های هوش در مراکز آموزشی کشور ما نیز بسیار متداول شده و اصطلاح بهره‌ی هوشی برای بیش‌تر اولیا واژه‌ای آشنا است.

اندازه‌گیری و سنجش هوش با روش‌های مختلفی در کشور ما انجام می‌گیرد، اما باید در نظر داشت که انطباق صحیح آن‌ها با مسائل فرهنگی، اجتماعی و البته میزان مهارت شخص تست‌گیرنده در اعتبار این آزمون‌ها نقش بسیاری دارد.

اصطلاح بهره‌ی هوشی (IQ)، در واقع حاصل عبارت $\frac{\text{سن عقلی (Mental Age)}}{\text{سن تقویمی (Chronological Age)}} \times 100$ است. در این فرمول عدد ۱۰۰ به‌طور قراردادی

برای نشان دادن بهره‌ی هوشی در نظر گرفته می‌شود. عدد ۱۰۰ برای کودکی با بهره‌ی هوشی عادی در نظر گرفته شده و بر این اساس، بهره‌ی هوشی کم‌تر از ۱۰۰، به معنای آن است که فرد از گروه سنی خود عقب‌تر و بهره‌ی هوشی بالای ۱۰۰ به معنای بالاتر بودن فرد از نظر هوشی نسبت به گروه سنی خود است.

لازم به ذکر است، امروزه با توجه به موضوع هوش چندگانه، روانشناسان بر این اعتقادند که هوش انسان، پیچیده‌تر از آن است که بتوان آن را در یک آزمون نود دقیقه‌ای سنجید!

معیارهای تشخیصی تیزهوشان؛

باید توجه داشت که تعداد افراد تیزهوش نسبت به کل جمعیت بشر بسیار اندک است و معمولاً در آمارهای ارائه شده، اختلاف نظرهای زیادی وجود دارد که البته پیچیدگی انسان مهم‌ترین علل این اختلاف نظرهاست. چنانچه در موارد بسیاری استعدادهایی از بعضی افراد بروز کرده که تصور آن هم به ذهن نمی‌رسیده است. دیگر آن که در دوره‌های مختلف، معیارهای ارزشی متفاوت بوده و همین امر در تعیین و ارائه‌ی معیارهای تشخیصی اثرگذار بوده است. هم‌چنین، موضوع سعی و تلاش و اثر آن در بروز استعدادهای و توانمندی‌های بشری را نیز نباید از نظر دور داشت.

هرچند معیارهای بسیاری برای تعیین تیزهوشی ذکر شده است اما از موارد تشخیصی که در حال حاضر در بین روانشناسان مطرح است شش معیار ذیل جایگاه مهم‌تری را در پی داشته است به عبارتند از:

(۱) بالا بودن هوش عمومی یا توانایی ذهنی عام

(۲) دارا بودن جوهره‌ی مدیریتی

(۳) علاقه‌ی هنری (به‌صورت خودجوش)

(۴) بالا بودن قدرت روان‌تنی (psychomotor)

(۵) پیشرفته‌ی تحصیلی بودن

(۶) تفکر خلاق بالا

قابل ذکر است که هر کدام از معیارهای فوق قابل بحث و تأمل بوده که در این پیش‌گفتا، جای پرداختن به آن نیست.

هوش هیجانی (Emotional Intelligence (Eiq)

در چند دهه‌ی اخیر بررسی‌هایی بر روی افرادی صورت گرفته که با وجود دارا بودن ضریب هوش بالا در کودکی، در بزرگسالی افراد موفق نبوده‌اند و برعکس؛ افراد موفق بزرگسالی که در کودکی از نظر ضریب هوشی در حد معمولی بوده‌اند. این واقعیت توجه دانشمندان را به‌سوی موضوع مهمی معطوف داشت که «هوش هیجانی» نام گرفت.

وجود هیجانات درونی در انسان، کنترل و عدم کنترل آن‌ها واقعیتی است که تأثیر آن در شکل‌گیری شخصیت، موفقیت یا عدم موفقیت اجتماعی بسیار نقش‌آفرین است. بدین خاطر امروزه به‌عنوان یکی از مهم‌ترین عوامل موفقیت‌های فردی و اجتماعی برای آن اهمیت بسیار زیادی قائل شده‌اند.

واقعیت این است که هیجانات با انسان همراه است و دلیلی بر مهار و یا از بین بردن آن نیست، بلکه معقول‌تر «مدیریت» آن‌ها است. بی‌تردید مهار هیجانات باید از درون انسان آن هم به‌وسیله‌ی قدرت «عقل و خرد» صورت گیرد که در این حالت، نقطه‌ی تلاقی عقل و هیجانات، مولد پدیده‌ی هوش هیجانی خواهد شد و این پدیده آنقدر با اهمیت است که امروزه نقش آن را در موفقیت‌های فردی و اجتماعی بسیار بیش‌تر از IQ می‌دانند.

در نظر داشته‌باشیم که دوره‌ی کودکی بهترین زمانی است که می‌توان به موضوع هوش هیجانی توجهی خاصی کرد، زیرا این پدیده قابل تقویت و رشد هم هست! بدین علت نقش ما از اولیا در آموزش فرزندانمان در جهت کنترل هیجانات و بالنتیجه افزایش هوش هیجانی بیمار با اهمیت است.

تیزهوش‌ها همان‌هایی هستند که در طول تاریخ همیشه توجه بسیاری را به خود جلب کرده‌اند. چنانچه کنفوسیوس در چین و افلاطون در یونان به این قشر توجه ویژه‌ای داشته‌اند. افلاطون معتقد بود باید به افراد نخبه فلسفه آموزش داد و مسئولیت‌های حکومتی را به آن‌ها سپرد.

هم‌چنین، توجه به افراد نخبه و سرآمد و شروع جداسازی انجام آموزش‌های ویژه به کودکان تیزهوش به بیش از یک قرن پیش باز می‌گردد، چنانچه براساس مستندات تاریخی، اولین مدرسه‌ی تیزهوشان به‌طور رسمی در اوایل قرن بیستم در آمریکا پایه‌گذاری شد و سپس در دیگر کشورها توسعه یافت.

جالب آن است بدانید، در همان سال‌ها مطالعات و تحقیقات بسیاری در رابطه با عملکرد و میزان تأثیر این افراد انجام گرفت. از جمله در یک پروژه‌ی تحقیقاتی که بررسی ۱۵۰۰ تیزهوش ۱۰ ساله را چهل سال پیگیری کرد، نتایج ارزنده‌ی از اثرات این قشر در پیشرفت علم و صنعت و تکنولوژی در کشور آمریکا به‌جای گذاشت و از آن پس همچنان نوع توجه به آن‌ها بسیار ریزبینانه‌تر شد.

لازم است بدانید، عده‌ای پیشرفت آمریکا را تا حد زیادی مرهون تفکر و توجه به همین افراد می‌دانند.

در حال حاضر در بیش‌تر کشورهای پیشرفته، بودجه‌ی خاصی را برای تربیت کودکان نخبه در نظر می‌گیرند.

ایران و استعداد‌های درخشان

در کشور ما تاریخ تأسیس استعداد‌های درخشان به قبل از انقلاب اسلامی برمی‌گردد، آن هم محدود به تهران و سپس مشهد و کرمان، اما بعد از انقلاب، در پی توجه بیش‌تر به همت مسئولان وقت، این مراکز تحت نام "سازمان ملی پرورش استعداد‌های درخشان" (سمپاد) به‌طور کمی گسترش یافت، چنانچه علاوه بر مراکز استان‌ها در بعضی از شهرستان‌ها که دارای شرایط لازم بودند، این مراکز تشکیل گردیده است.

در حال حاضر در کشور ما معداً بالای پایه‌های تحصیلی چهارم ابتدایی و دوم راهنمایی به‌ترتیب جهت حضور در آزمون ورودی مقاطع راهنمایی و دبیرستان پیش‌شرط لازم در نظر گرفته شده است. نکته‌ی قابل تأمل آن که شرایط پذیرش ورود به مراکز سمپاد در ایران، معیار پیشرفته‌ی تحصیلی بودن است؛ که این جای تأمل دارد، چنانچه در بسیاری از کشورهای پیشرفته تحصیلی، باید در نظر داشته باشیم که: هرچند بیش‌تر تیزهوش‌ها، پیشرفته‌ی تحصیلی هستند، اما هر پیشرفته‌ی تحصیلی الزاماً تیزهوش نیست.

هر چند حجم بالای متقاضی و ظرفیت محدود این مراکز، در انتخاب این نوع سنجش نباید از نظر دور داشت.

همچنین قابل ذکر است متأسفانه در حال حاضر در کشور ما سطح ابتدایی مراکز استعداد‌های درخشان وجود ندارد.

نکته‌ی قابل تأمل، ...

از موارد مهمی که امروزه در سیستم‌های نوین آموزشی دنیا در نظر گرفته می‌شود، توجه به بُعد «تفکر خلاق» بچه‌هاست. بر این مبنا، سال‌هاست ایجاد آرامش و تنش‌زدایی از بچه‌ها در محیط‌های آموزشی از معیارهای قابل توجه آموزش کودکان سرآمد است. امید است ان‌شاءالله در کشور ما هم این تفکر هر چه بیشتر عملی گردد.

درباره‌ی کتاب حاضر؛

کتاب حاضر که توسط جمعی از مؤلفین با سابقه در امر آموزش و آشنا به نیاز دانش‌آموزان پایه پدیدآمده، مجموعه‌ی ارزشمندی است که علاوه بر دانش‌آموزان داوطلب آزمون‌های مدارس استعداد‌های درخشان و نمونه مردمی، راه‌نمایی که به تدریس کلاس‌های تیزهوشان می‌پردازند می‌تواند به عنوان یک مرجع آموزشی مورد استفاده قرار گیرد. قابل ذکر است این کتاب در زمستان ۱۳۹۵ مجدداً با ویرایش محتوایی و ادبی جدید به مرحله‌ی انتشار رسیده است.

در خاتمه ضمن تشکر از کلیه‌ی مؤلفین و همکارانی که در آماده‌سازی این کتاب همراه ما بودند، توصیه می‌گردد، مجموعه کتاب‌های هفت جلدی ۱۳ آزمون تحلیلی شب امتحانی پایه نهم را که همزمان با اولین سال برگزاری پایه‌ی تحصیلی نهم متوسطه، از سوی انتشارات تیزهوشان منتشر شده را استفاده نمایند.

بی‌صبرانه منتظر نظرات و پیشنهادات کارشناسانه شما خواهیم بود.

شاد و سربلند باشید.

دکتر مهدی شاگردی (دکتر شاگری)

تهران / ایران / شهریور ۱۳۹۵

فهرست

۷	ریاضی
۶۶	پاسخ‌نامه ریاضی
۱۲۵	علوم تجربی
۲۱۰	پاسخ‌نامه علوم تجربی
۲۴۳	فارسی
۲۶۳	پرسش‌های چهارگزینه‌ای
۲۸۳	پاسخ‌نامه فارسی
۲۹۷	پیام‌های آسمان
۳۰۸	پرسش‌های چهارگزینه‌ای
۳۱۶	پاسخ‌نامه پیام‌های آسمان
۳۲۱	مطالعات اجتماعی
۳۴۵	پرسش‌های چهارگزینه‌ای
۳۵۴	پاسخ‌نامه مطالعات اجتماعی
۳۵۹	عربی
۳۶۷	پرسش‌های چهارگزینه‌ای
۳۷۵	پاسخ‌نامه عربی
۳۷۹	زبان انگلیسی
۴۳۲	پاسخ‌نامه زبان انگلیسی
۴۳۹	استعداد تحلیلی
۴۴۷	پاسخ‌نامه استعداد تحلیلی